

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grojski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strassmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5 // Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

London v pričakovanju Hitlerjevega odgovora Rooseveltu:

Hitlerjev „da“ ali „ne“?

Stališče, ki ga bo zavzel Hitler, ne more več spremeniti politike združenih demokracij, ki so z Rooseveltovo poslanico nudile Nemčiji priliko za mirno poravnave — Če to odkloni, bo Nemčija odgovorna za posledice

LONDON, 28. apr. br. Današnji listi posvečajo dalje članke govoru nemškega kancelarja Hitlerja, ki ga bo imel danes opoldne ob 12. pred nemškim državnim zborom. Dočim skušajo z nemške strani dati Hitlerjevemu izjavam čim večji poudarek in je zaradi tega ustavljeno v vsej državi vse delo, gledajo v angleških političnih krogih na ta govor kot na docela notranjo zadevo Nemčije, ki ne more vplivati na politiko zapadnih velesil. Zapadne velesile so že jasno obeležile svoje stališče in prezident Zedinjenih držav Roosevelt je s svojo poslanico Hitlerju in Mussoliniju dal izraza skupnemu stališču svetovne demokracije. Zastavil je voditeljska obeh totalitarnih velesil konkretna vprašanja, na katera morata odgovoriti le z „da“ ali „ne“.

V ostalem pa naglašajo londonski listi, da se prezident Roosevelt ne bo zadovoljil z izjavami, ki jih bo morda v tem pogledu podal danes Hitler pred državnim zborom, marveč zahteva pismen odgovor po diplomatski poti, kakor je bila Hitlerju tudi Rooseveltova poslanica dostavljena pismeno. Dokler tega ne stori, vlada Zedinjenih držav službeno ne more zavzeti nikakega stališča k morebitnim Hitlerjevim izjavam, ki bi se nanašale na Rooseveltovo poslanico.

Da Hitlerjevemu govoru ne pripisujejo nikakega posebnega pomena, do-

kazuje tudi dejstvo, da angleški in francoski poslanik, ki sta se pred dnevi vrnila v Berlin, sploh ne bosta prisostvovala seji nemškega državnega zbora, marveč bosta poslala na sejo podrejene uradnike poslanstva. Prav tako bo tudi poslanstvo Zedinjenih držav zastopano samo po nižjem uradniku.

V primeru, da bo Hitler v svojem govoru najavil, da sprejme nekatere pobude prezidenta Roosevelta, bo, kakor zatrjujejo v londonskih dobro obveščenih krogih, Roosevelt v sporazumu z Anglijo in Francijo stavil Nemčiji in Italiji podrobnejše in konkretnije predloge za zagotovitev daljšega miru v Evropi, pri čemer je mišljena predvsem ureditev raznih gospodarskih problemov v zvezi z novo porazdelitvijo surovin ter vprašanje splošne in enake razorožitve.

V ostalem naglašajo londonski, enako kakor tudi pariški listi, da je vseeno, kako stališče bo danes zavzel nemški kancelar. Z uvedbo splošne vojaške obveznosti in z ukrepi, ki so bili izdani zadnje tedne, so zapadne velesile pripravljene na vse in bodo branile svoje koristi in mir v Evropi do skrajnosti. Nemčiji je bila nudena poslednja prilika, da sprejme dobrohotne in miroljubne predloge. Če jih odkloni, bo sama nosila odgovornost za posledice.

Zakon o splošni vojaški dolžnosti v Angliji sprejet v obeh zbornicah Z današnjim dnevom stopi v veljavo in se bo pričel v ponedeljek izvajati

LONDON, 28. apr. g. Spodnja zbornica je sinoči pozno v noč razpravljala o predlogu zakona glede uvedbe splošne vojaške obveznosti. V debato je ponovno posegel ministrski predsednik Chamberlain ter zavrnil ugovore opozicije, ki se je ogrevala za ohranitev dosedanjega prostovoljskega sistema. Poudaril je ponovno, da Anglija nima napadalnih namenov, da pa je dolžna sama sebi in svojim zaveznikom, da si zagotovi tako obrambo, da bo v vsakem primeru drosila svoji nalogi. Res je, da predstavlja uvedba splošne vojaške obveznosti v mirni dobi izreden ukrep, toda danes je ni več mogoče govoriti, da živimo v dobi miru, ker so vsak dan možna presnečenja. Če bi Anglija uva-

jala vojaško obveznost šele po izbruhu vojne, bi bilo morda že prepozno.

Proti polnoči je bilo zaključeno glasovanje in je bil zakon o uvedbi splošne vojaške obveznosti sprejet s 376 proti 145 glasovom. Zbornica je izid glasovanja sprejela z dolgotrajnim ploskanjem. Več poslancev opozicije se je glasovanja zdržalo.

Gornja zbornica je zakon sprejela že včeraj. Po govoru zunanjega ministra lorda Halifaxa, ki je utemeljil predlog zakona, je zbornica brez debate soglasno in z aklamacijo odobrila zakonski predlog, ki stopi z današnjim dnevom v veljavo in se bo pričel že v ponedeljek izvajati.

Nenaden povratek Mussolinija v Rim Uvedba splošne vojaške dolžnosti v Angliji je napravila v Italiji silen vtis — Jutri izredna seja ministrskega sveta

RIM, 28. aprila. r. Uvedba splošne vojaške obveznosti v Angliji je napravila v vsej Italiji silen vtis. V tem vidijo najbolj jasen dokaz, da se je Chamberlain odločil za temeljito spremembo svoje dosedanje politike stalnega popuščanja, posredovanja in pomirjevanja, ki jo je vodil po slovitim sestanku v Monakovu. Spričo tega sodijo, da bo morala tudi Italija voditi odslej skrajno previdno politiko, kar je namignil že Mussolini sam v svojem zadnjem govoru v Rimu, ko je izrecno naglašal, da želi

Italija mir in da se hoče izogniti vojnim zapletitvam, ne da bi se pri tem odrekla svoji mednarodni poziciji. Največjo pozornost je zbudilo dejstvo, da je Mussolini takoj, ko se je izvedelo, da bo Anglija uvedla splošno vojaško dolžnost, prekinil svoj odmor ter je danes predčasno odpotoval s svojega posestva v Rim. Za soboto je sklicana izredna seja ministrskega sveta, ki bo posvečena izključno proučevanju mednarodnega položaja.

Kaj bodo dosegli v Berlinu Madžari? Glavni predmet razgovorov madžarskih in nemških državnikov bodo odnosi z Jugoslavijo in Rumunijo

BUDIMPEŠTA, 28. apr. e. V zvezi z današnjim odhodom madžarskih državnikov v Berlin sta imela ministrski predsednik grof Teleky in zunanji minister grof Csaky več važnih političnih in gospodarskih razgovorov. Grof Csaky je sprejel tudi več poslanikov, akreditiranih v madžarski prestolnici. Državnika odputujeta danes ob 17.20 in prispeta v Berlin jutri, v soboto ob 14.30. V Budimpešti bosta najprej počakala na Hitlerjev govor, nato pa se odpravila. Za časa svojega štiridnevnega bivanja v Berlinu bosta imela sestanke z zunanjim ministrom Ribbentropom in s kancelarjem Hitlerjem, ki jima na čast priredi v soboto velik sprejem. V ponedeljek, 1. maja priredi madžarsko posla-

ništvo obed, ki mu bo prisostvoval tudi Hitler. Potrjujejo, da se bodo razgovori v Berlinu nanašali na prvi vrsti na madžarsko-jugoslovenske in madžarsko-rumunske odnose. Izražajo upanje, da bo po razgovorih dr. Cincar-Markovića ta obisk madžarskih državnikov dokončno stabiliziral položaj teh držav. Smatrajo, da bo po tem obisku madžarskih državnikov prišlo do neposrednih razgovorov z obema njenima sosedama, Jugoslavijo in Rumunijo.

Inserirajte v „Sl. Narodu“!

Odgovor Turčije Nemčiji: „Nas ne more nihče ogroziti!“

Carigrad, 28. aprila. e. Vprašanje, ki ga je poslal nemški kancelar Hitler raznim državam glede Rooseveltove poslanice o tem, ali se čutijo ogrožene, je dobila tudi turška vlada, ki je kratko odgovorila:

Turčija se ne smatra ogrožena od nobene nevarnosti. Turčija je v takem položaju, da zanj ne obstaja nobena nevarnost.

Ta lakonični odgovor, ki je zelo jasen in v katerem podčrtava, da se nahaja v položaju, ki izključuje vsako nevarnost, je zbudil precejšnjo pozornost. Turška vlada

je odgovor poslala Berlinu in vsem državam Baltske zveze.

V nedeljo bo odgovoril Roosevelt

WASHINGTON, 28. aprila. e. V nedeljo, 30. aprila, bo predsednik Roosevelt otvoril svetovno razstavo v New Yorku. Ob tej priliki bo imel tudi daljši govor in sodijo, da bo že takrat odgovoril Hitlerju.

Zagrebski sporazum

V pričakovanju odločitve v Beogradu Kakšen bo nadaljnji postopek

ZAGREB, 28. aprila. r. O včerajšnjih zaključnih razgovorih med dr. Mačkom in predsednikom vlade Dragoš Cvetkovićem je bil objavljen naslednji komunikat:

„Končni razgovor med g. Dragoš Cvetkovićem, predsednikom kr. vlade, in g. dr. Vladimirom Mačkom, predsednikom HSS in KDK, o vprašanju rešitve hrvatskega vprašanja so bili danes v Zagrebu zaključeni. Definitivna odločitev bo donešena v najkrajšem času.“

ZAGREB, 28. aprila. r. Vest, da je bil včeraj v Zagrebu sporazum že podpisan, se je izkazala za preuranjeno. Kakor izhaja iz komunikacije in kar potrjujejo tudi zagrebški listi, zlasti glasilo dr. Mačka »Hrvatski dnevnik«, je prišlo do sporazuma med dr. Mačkom in predsednikom vlade Cvetkovićem o glavnem delu hrvatskega vprašanja. Ta sporazum pa more postati definitiven šele z odobritvijo, ki se izvrši v Beogradu. V tukajšnjih krogih se pričaku-

je, da bo tozadevna odločitev storjena v najkrajšem času, morda že danes ali jutri.

Kar se tiče nadaljnjega postopka, izhaja iz navedb današnjega »Hrvatskega dnevnika«, da bo vsebina sporazuma predložena vsem strankam in grupam, ki so se izrekle za politiko narodnega sporazuma. Na podlagi njihovih izjav bo nato formirana nova kombinacija. V taki novi politični kombinaciji naj bi se potem določile sporazuma praktično izvedle. Seveda spada sem tudi uvedba svobodnejšega režima in zlasti demontaža vsake partizanske politike, kjerkoli bi se ona skušala še uveljavljati.

Zagrebska javnost je tudi danes optimistično razpoložena in z nestrpnostjo pričakuje odločitve. V krogih vodstva KDK ni dobili nobenih izjav, kar se deloma pripisuje razumljivi dolžnosti, ki izvira iz dejstva, da so bili vsi razgovori strogo zaupni in da pred končno odločitvijo ni mogoče navajati nobenih podrobnosti.

Predlogi Rusije

Pariz 28. aprila. e. Na pariškem aerodromu Le Bourget je včeraj pristalo letalo, s katerim je priletel sovjetski londonski veleposlanik Majski. Predno je nadaljeval svoje potovanje v Anglijo, je imel Majski sestanek s svojim pariškim kolegom poslanikom Suričem. Po poročilih pariškega tiska prinaša Majski konkretne predloge Rusije angleški vladi glede pomoči za Poljsko in Rumunijo, kakor sploh glede načina vojaškega sodelovanja v primeru vojne.

Poglobitev poljsko-francoske zveze

Varšava, 28. aprila. e. Francoski minister za javna dela Monzie se vrača po tridnevnem bivanju v Varšavi iz Poljske. Prišel je v Varšavo, da prisostvuje otvoritvi nove železniške proge Slezija-Baltik, hkrati pa je imel s poljskimi državniki važne razgovore. Pričujejojo pozitivitve trgovinskih odnosov med Poljsko in Francijo. Poleg tega se v varšavskih političnih krogih z zadovoljstvom ugotavlja, da je bivanje ministra de Monzieja v Varšavi da'lo priliko za manifestacijo najpristranejših francosko-poljskih odnosov. V političnih in novinarskih krogih so vzbudili veliko pozornost in zanimanje razgovori de Monzieja z zunanjim ministrom Beckom. Oba državnika sta se sestala dvakrat in sta se razgovarjala dve uri in pol. Ker sta razgovora potekala brez prič, ni znanega ničesar konkretnega. Vsekakor pa v političnih krogih smatrajo, da nista vodila razgovorov o kakih specialnih vprašanjih, temveč da so imeli splošni značaj.

Potemkin v Ankari

Carigrad, 28. aprila. e. Pomočnik ruskega zunanjega ministra Potemkin je prispel z ekspresom v Carigrad. Na postaji so ga sprejeli predstavniki civilnih in vojaških oblasti. Sodi je Potemkin nadaljeval svoje potovanje v Ankaro. V političnih krogih pripisujejo temu obisku velik pomen.

Nova vlada v ČSR

Predsednik vlade general

PRAGA, 29. aprila. e. V sporazumu s protektorjem rajha je predsednik Hacha včeraj sestavil novo vlado. Predsednik vlade in notranji minister je general Elias, finančni minister Kalfus, prosvetni Karpas, pravosodni Jaroslav Krejčí, trgovine in industrije Vladimir Sadek, prometni Henrik Havelka, minister za javna dela Dominik Ciperka, minister za kmetijstvo Ladislav Feierabend, minister za narodno zdravje in soc. politiko Ladislav Klumpart.

Kako Pražani manifestirajo za samoodločbo

PRAGA, 28. aprila. br. Sinoči so Pražani zasuli Wilsonov spomenik s cvetjem. Poklonitve so bile napovedane za 19. uro. A že mnogo časa prej so ljudje odlagali pred spomenik šopke cvetja. Češka policija je po višjem nalogu spomenik zastražila, da bi preprečila nadaljnje donašanje cvetlic pred spomenik. Kljub temu je bilo položnih pred spomenik še ogromno število šopkov.

Gamelin postane francoski maršal

PARIZ, 28. aprila. e. V Parizu krožijo vesti, da bo šef generalnega štaba narodne obrambe general Gamelin imenovan za maršala. General Vuillemin in Georges sta sicer podrejena Gamelinu, vendar bosta prav tako postala maršala, dočim bo vice-admiral Darlan imenovan za admiral.

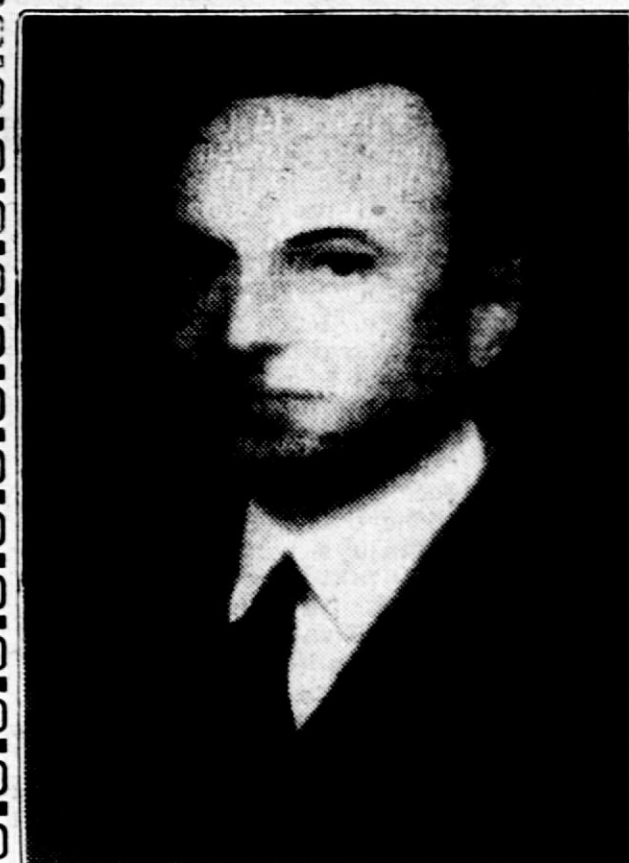
Nemško-italijanska vojaška posvetovalna

RIM, 28. aprila. e. Vrhovnega komandanta nemške vojske generala v. Brauchitscha, pričakujejo v Rimu, kamor bo, kakor pravijo, dospel v soboto in bo imel razgovore z italijanskimi vojnimi šefi. Nato bo v Brauchitsch odpotoval v Libijo, kjer se bo sestel z maršalom Balbom.

Borzna poročila.

Curich, 28. aprila. Beograd 10, Pariz 11.7925, London 20.48, New York 445.25, Bruselj 75.35, Milan 23.425, Amsterdam 237.75, Berlin 178.62, Sofija 5.40, Varšava 84, Bukarešta 3.25.

Rojstni dan Nj. Vis. kneza namestnika Pavla

Danes praznuje Nj. Vis. knez namestnik Pavle le v ožjem rodbinskem krogu svoj rojstni dan. V svoji znani skromnosti ne želi, da bi njegov rojstni dan proslavljali javno. Vendar ob tej priliki posvečajo ne le domači, temveč tudi številni inozemski listi rojstnemu dnevu kneza namestnika veliko pozornost ter naglašajo, da je knez namestnik Pavle zelo pomemben činitelj kot zastopnik neodvisne Jugoslavije, ki se prav te dni razveseljuje konsolidacije. Knez namestnik Pavle uživa med Slovenci veliko spoštovanje, že zato, ker nam posveča veliko pozornost in preživlja proste dni med nami. Prebivalstvo gleda v njem prevzemnika velike odgovornosti ter dragocene dediščine, ki mu jo je izročil veliki kralj Zedinitelj. Pripravlja pot našemu mlademu vladarju in z zaupanjem pričakujemo, da bo izročil vodstvo države kralju, ko pride čas, z zavestjo, da lahko gledamo vsi brez skrbi v bodočnost. Zato mu ob tej priliki izražamo iskrene čestitke k rojstnemu dnevu.

Hitlerjeva čestitka

BERLIN, 28. aprila. g. Kancelar Hitler je brzojavno čestital jugoslovenskemu knezu namestniku Pavlu k njegovemu današnjemu rojstnemu dnevu.

Politični obzornik

Resna beseda v pravem času

V zvezi s pogajanjimi o rešitvi hrvatskega vprašanja je objavila mariborska »Delavska politika« prav umesten članek, ki mu je dala naslov »Za pomirjenje v državi«. V tem članku izjavja med drugim: »Rešujemo hrvatsko vprašanje. To vprašanje moramo reševati s pravico ljubezni, kakor je povedano v vladni deklaraciji. Toda ob reševanju tega problema je neobhodno, da se ta pravico ljubezni nanaša na vse jugoslovensko prebivalstvo brez razlike na govorni, vero, plemo in stan, ker smo vsi državljani enakopravni. Hrvatsko vprašanje je nas vse prav skrbelo, vznemirjalo. Vzemirja pa lahko tudi vsakega državljan, če nima občutka, da je resna volja, da se tu di politična in druga zakonodajna izenači za vse. Zakaj potrebno je za pomirjenje ne le rešitev hrvatskega vprašanja, ampak rešitev vseh vprašanj, ki kršijo politično in socialno enakopravnost državljanov. Ni samo hrvatsko vprašanje, ki ga je treba pravično rešiti, kakor je izjavila sedanja vlada, marveč so v tem kompleksu tudi vsa druga vprašanja, ki na razne načine krivično omejujejo svobodo. Rešitev vseh problemov je jedro... Tako rešitev, ki bi obenem ugodno vplivala tudi na rešitev hrvatskega vprašanja, nam izrecno napoveduje deklaracija sedanje vlade. Upamo, da pot do rešitve te krize, ki jo povzroča taktika, ne bo več dolga ter da zasije pri nas z novo zakonodajo prava državljanska svoboda, pravi temelj pomirjenja. Prav v tem duhu govori tudi dr. Bičanič v »Gospodarski slogi« (dr. Mačkovo glasilo), ko piše: »V prvi vrsti bomo odpravili oni tip svobode, ki pozna zatiranje šibkejšega po močnejšem. Ko pride naš čas, bo zavlada med nami pravična svoboda. Mi potrebujemo svobodo govora, tiska in zborovanja, ki omogoča kritiko in nadzorstvo vsakega javnega udejstvovanja v javnosti. Mi hočemo svobodo, mnogo, čim več svobode. Oblasť mora sloneti na narodu, ki je izvor vse oblasti.« — Tem besedam pač ni treba dostavljati ničesar, ker povedo mnogo, če že ne vse.«

Avtobusni podjetniki proti šušmarstvu

Občni zbor Združenja avtobusnih podjetij — Zahteva po načrtnem omrežju avtobusnih prog

Maribor, 27. aprila. Danes dopoldne je bil v mestni posvetovalnici redni letni občni zbor **Združenja avtobusnih podjetij**, ki ima svoj sedež v Ljubljani, in v katerem so članjena vsa avtobusna podjetja v dravski banovini. Zborovanje, ki je bilo zelo dobro obiskano, je otvoril in vodil predsednik združenja g. Rus iz Ljubljane ki je uvodoma pozdravil vse navzoče, posebno pa mestnega župana dr. Juvana, podžupana Zebota, Putnikovega ravnatelja J. Loosa ter zastopnike sorodnih organizacij. Z obnove zboru so se odposlali pozdravi ministru za trgovino in industrijo, banu dravske banovine ter ljubljanskemu županu. Zatem je pozdravil zborovalce mestni župan mariborski g. dr. Juvan, ki je v svojem govoru izrazil veselje, da so si avtobusni podjetniki dravske banovine izbrali Maribor za mesto zborovanja. V svojih nadaljnjih izjavah je dr. Juvan poudarjal, da poznamo ravno v Mariboru najbolje vse težave avtobusnega prometa in da se opazja za razvoj avtobusnega prometa pri nas premalo razumevajo s strani centralnih oblasti, ki radi visokega obdobjenja avtobusnega prometa prepuščajo razširjenju avtobusnih zvez, ki so predpogoj za dvig tujkega prometa.

Nato je poročal predsednik združenja g. Rus o vseh važnejših vprašanjih, ki tarejo avtobusne podjetnike. Največ tangira podjetnike obvezno zavarovanje, ki se je v pretekli poslovni dobi še precej ugodno rešilo. Združenje je se posrečilo doseči večje jamstvo ob manjših prispevkih. Zavarovanje obsega sedaj 3 razrede in je na ta način bilo mogoče likvidirati to važno zado, ki je svojčas dvignila toliko prahu. Tudi se je združenju s pomočjo zbornice za TOI in drugih faktorjev posrečilo, da se je odpravil 10% turistični prispevek, ki so ga morala plačevati avtobusna podjetja. Ker je bil pri ministru za trgovino in obrt ustanovljen poseben posvetovalni odbor, upajo avtobusni podjetniki, da ne bo izšla sedaj nobena naredba, ki se tiče avtobusnega prometa, brez predhodnega pristanka predstavnikov avtobusnih podjetij. Po večletni borbi za odpravo vozarske takse se je lani ta zadeva tako zaglajala, da plačajo avtobusni podjetniki na tako zvanih konkurenčnih progah 20, na polkonkurenčnih 10 in na nekonkurenčnih progah po 5 par na km. V borbi glede odprave davka na poslovni promet so avtobusni podjetniki popolnoma uspešni in se je ta davek, ki je precej obremenjeval avtobusne podjetnike, docela odpravil. Nerešeno je edino še šušmarstvo pri prevažanju oseb na tovernih avtomobilih. Banška uprava je sicer izdala zadevno naredbo, ki se je pa vsi podjetniki ne držijo.

Nato je g. Rus poročal o delovanju zveze avtobusnih združenj, zlasti o poteku plenarne seje, ki je bila te dni v Beogradu. Na omenjeni plenarni seji se je spre-

jela tudi resolucija. V smislu te resolucije zahtevajo avtobusni podjetniki, da se naj izdela načrtna mreža avtobusnih prog, s točno označbo, kje in kako naj to cestno omrežje razširijo itd. Dokler se pa ta načrt ne izdela, naj se ne izdajo nobene nove koncesije. Pri izdelavi načrtnega omrežja naj se pa tudi upoštevajo geografske in ekonomske prilike ter se naj manjša podjetja fuzionirajo z večjimi, ki naj dobiijo potem gotove koncesije, oziroma olajšave s strani države. Ves kompleks vprašanj, ki se tiče razvoja avtobusnih podjetij ter prog, pa naj se obravnava individualno po banovinah. Avtobusne proge so v Sloveniji povsem drugače urejene, kakor na primer v Srbiji in ima pri nas še skoraj vsako zdravilišče ali letovišče svojo avtobusno zvezo. Tudi zahtevajo avtobusni podjetniki, naj se vsa dovolila revidirajo, zlasti nova dovolila, ki so bila izdana po letu 1935.

V dravski banovini je 52 avtobusnih podjetnikov, ki razpolagajo s 136 avtobusi. Največji vozovni park in najbolj urejeno podjetje je avtobusno podjetje mestne občine mariborske. Dohodkov je imelo združenje lani 41.451,70 din, izdatkov pa din 31.544,50, dočim znaša premoženje združenja 16.677,95 din. Izvajanjem g. Rus, ki je podal vsa poročila, je sledila obsirna debata, v katero so posegli skoro vsi zborovalci. Obravnavale so se razne interne zadeve, razen tega vprašanje konkurenčne borbe, itd. Za mariborske prilike bi bilo omeniti izvajanja g. Liningerja, ki je dejal, da je lani skoraj izgubil koncesijo za progi Maribor—Ptuj ter pristavil, da se za koncesijo avtobusnega prometa na omejenem prostoru poteguje mestna občina mariborska, kar pa je navzoči upravnik MP g. Stabej odločno zanimal. Tudi se je ventiliralo vprašanje, kdo ima sploh pravico do koncesij. Na to vprašanje je odgovoril predsednik g. Rus, ki je naglašal, da ima pri izdaji novih koncesij predvsem prednost tisti, ki nudi jamstvo najboljšega obratovanja, in to so predvsem samoupravna telesa. Naposled je občni zbor odobril resolucijo, v kateri zborovalci protestirajo proti objavljeni resoluciji zveze avtobusnih združenj, ki nikakor ne odgovarja poteku in sklepanju plenarne seje, o čemer smo že poročali. Tudi zahtevajo avtobusni podjetniki dravske banovine, da prideta v posvetovalni odbor pri ministru za trgovino in obrt zastopnik ljubljanske zbornice za TOI in zastopnik Združenja avtobusnih podjetij za dravsko banovino. Volitev uprave letos ni bilo.

Po končanem zborovanju je priredila mestna občina udeležencem zborovanja v spodnji kazinski dvorani skupen obed, na kar so si gostje ogledali mestni avtobusni promet, oziroma garaže in naprave v Pli-narški ulici, o katerih so se vsi zelo las-kavo izrazili. Nato so se gostje odpeljali po novi pohorski cesti k Pohorskemu domu.

tkalec pri trdnici Rosner in da stanuje v Studenci. Dejal je, da se misli poročiti in da bi imel rad blago, ki bi ga odplačeval v mesečnih obrokih po 100 din. Toda poslovodja je bil previden in je mo-žarkarju odvrnil, naj pripelje tudi nevesto, ki jo je drugi dan tudi pripeljal. Predstavila se je Rosa Justa Bohi, tkalka, uslužbenka v Rosnerjevi tekstilni tovarnici. Oba sta si izbrala blago v vrednosti 1162 din, podpisala zadolžnico in z blagom odšla. Osem dni zatem sta spet prišla v prodajalno »Tekstil Slavija« ter ponovno kupila blaga v vrednosti 786,50 din. Tokrat pa je poslovodja zahteval menico s podpisom dveh

porokov. Zenin in nevesta sta drug dan zares prinesla menico s podpisom dveh porokov, naka sta dobila blago.

Ko pa je minilo več tednov in mesecev, plačila za blago pa ni bilo, je trdnica prijavila zadevo policiji, ki je mogla ugovoriti, da je trdnica nasleda spretnim sleparjem. Končno pa so orožniki možakarja izsledili. Pri zaslišanju je skesan priznal svoj greh, prav tako »zaročenka«, o kateri se je izkazalo, da je identična z ženo Antona Škerleca, spretnega sleparja.

Ob zaključku lista sodbe še niso bile izrečene.

Lepa sokolska prosvetna prireditev

Odrska družina sokolske čete pri Sv. Marjeti ob Pesnici je nastopila v krčevinski šoli

Maribor, 27. aprila. V krčevinski šoli smo te dni prvič pozdravili v svoji sredi poštvalno, delavno odsko družino naše žilave sokolske čete pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Prostor, kjer je bila predstava, je bil nabito poln, tako da je zmanjkalo prostora in so številni Mariborčani oziroma okoličani morali oditi. Uvodoma je brate in sestre iz obmejne Šmarjete iskreno pozdravil starosta Sokola Maribor III prof. Lojze Struna, saj je šmarješka četa organizirana pod okriljem matičnega društva Sokol III. Nato je pozdravil navzoče poštvalni prosvetar šmarješke sokolske čete učitelj Mirko Vauda, ki je igro zadržal ter vodil in ki se je za oder in propagando prisrčno zahvalil Sokolu Maribor III ter krajevnom odboru RK, da dovolitev prostorov pa šolskemu upravitelju g. Lavriču.

Ljubki deklamaciji Sokoličice Mimike Črepinkove je sledila predstava, ki je navzoče prijetno presenetila. Igralci in igralke so kreirali svoje vloge tako, da so bili ob koncu vsakega dejanja deležni vsestranskega aplavza. S svojim prirodnim, simpatičnim igralskim ter pevskim nastopom pa je žela prodoren uspeh gđ. Irena Vauda, ki je nastopila v vlogi Vide. Zdi se, da je gđ. Vauda vprav rojena za oder. Njen čisti, polno doneči sopran in ves njen odski nastop ji omogoča uspeh, ki jo usposablja tudi za nastope na poklicnem gledališkem odru. Ga Švarčeva ji je poklonila ob koncu 4. dejanja lep sopek nageljnove. Stik med odrom in občinstvom je bil ves čas zelo intenziven. Zeleti je, da bi Šmarječani gostovali s to poučno in vzgojno narodno dramo tudi na drugih obmejnih odrh.

Mariborske in okoliške novice

— Razstava likovnih umetnikov v veliki dvorani Sokolskega doma je podaljšana do vključno 30. aprila.

— Razne novice. 20 letnega hlapca Vinca Pokrivača iz Zgornje Velke je neki razburljiv tovariš tako poškodoval z gnoj-nimi vilami, da je Pokrivač dobil hude poškodbe na nogah in da so ga morali prepeljati v bolnico. — Na 32 letnega delavca Ivana Dokla iz Kamnice se je pri nakladanju kamnja na tovorni avto 30 nesrečnem naključju usulo kamenje, tako da mu je zdrobilo desno nogo v gležnju. Dokl se je zatekel v bolnico. — Kaznjene Josip Gmajner je zašel po nesrečnem naključju z desnico v stiskalni stroj, ki mu jo je zelo poškodoval. Gmajner se zdravi v bolnici. 32 letnega posestnika sina Martina Šterna so napadli na cesti pri Framu in ga tako obdelali po glavi in nogah, da se je moral zateči v bolnico. — Iz lesene barake v Ehrlichovi tovarnici v Jezdarski ulici je izginila sesalka vredna 1300 din. Sedaj poizvedujejo za storilec.

— Grob pri grobu. Umrl je lastnik kavarnar »Promenada« g. Rudolf Koritnik, star 65 let. — Preminila je gospa Berta Schmid, stara 66 let. Zaljučnim naše globoko sožalje.

— Mariborske društvene novice. Kolesarsko društvo »Poštela« ima 30. t. m. pri Mautnerju svoj redni občni zbor. Jutri ob pol 18. bodo otvorili nove reprezentativne prostore tukajšnjega Angleškega krožka v Gregorčičevi ulici št. 12. Ob tej priliki bo predavala gospa Copelandova, lektorica na ljubljanski univerzi, o britanskem domačem življenju v povojni dobi. Predavanje bo v prostorih »Vesne«.

— Padec z lokomotive. 57 letni delavec Matija Sajko iz Barvarske ulice 5, ki je uslužben v tukajšnji kurilnici državnih železnic, je po nesrečnem naključju padel z lokomotive. Na lestvi se je namreč odlomil klin. Sajko je padel vznak na železniški tir, kjer je obelžal s poškodovano desno roko in nogo. Sajko se zdravi v bolnici.

— Nočno lekarniško službo ima tekoči teden Vidmarjeva lekarna na Glavnem trgu in Savostova na Kralja Petra trgu.

— K predavanju o kočevskem ozemlju, ki je bilo v ponedeljek v tukajšnji ljudski univerzi, pripominjamo, da se je vršilo predavanje na pobudo tukajšnje CMD. Obenem se opozarja nacionalno občinstvo, da je še nekaj izvodov »Kočevskega zbornika« na razpolago, ki jih lahko dobijo pri g. Saxu.

— Svojevredni rekord. V Mariboru je splošno znan g. Josip Ciringer, ki slovi kot kačjelovec in preparator. Te dni obhaja g. Ciringer 15 letnico, kar se peča s tem, da lovi domače gade, modrase in druge strupene kače za šolske, znanstvene in zdravstvene svrhe. V tem času je vlovil v smislu lastnih zapisov 4000 gadov. Pridno je zalagal sereološke zavode v Zagrebu, Beogradu, pa tudi za Dunaj, Lipsko in Berlin. Kakor znano sestavlja jo znanstveniki iz strupa živih gadov poseben pristripur proti kačjemu piku.

— Kakor na železnici se bodo s 1. majem prodajali vozni listki za vse proge avtobusnega prometa mestne občine mariborske. Vsak si lahko nabavi vozne karte že v predprodaji in sicer v pisarni avtobusnega podjetja na Glavnem trgu. To novost bodo sigurno pozdravili vsi potniki. V korist pa bo ta novost nedvomno tudi šoferjem, ki jim bo olajšano poslovanje.

— Sportne novice. V nedeljo 30. aprila bosta na stadionu ob Tržaški cesti dve nogometni tekmi. Ob 14. se bosta srečala SK Železničar in varaždinska Svoboda, ob 16. pa SK Slavija in SK Celje.

— Srebrno poroko slavita v krogu številnih prijateljev in znancev bivši mariborski župan dr. Fran Lipold in njegova ljubezniva soproga g. Ivanka, ki se od početka svojega bivanja v Mariboru neustrašno žrtvujeta na plemenitem torišču ljubekljubnih in domoljubnih akcij. Slavljenci in slavljenci, ki ju skozi 25 let družje vez vzornega zakonskega sožitja in zglede življenjske harmonije, izrekamo ob lepem jubileju najpriširnejše čestitke!

— Pod kolosi avtomobila se je znašla 18letna žena Marjeta Nerat. Vračala se je s kolešom iz Maribora proti Pesnici. Tam jo je dohitel neki avtomobilist in jo povabil. Obšla je na cesti nezavestna, do povila je nevarne poškodbe na glavi in po obeh rokah. Prepeljali so jo v bolnico.

— Več nevarnih poškodb po glavi je prizadela nekdo železničarjevi ženi Mariji Gorčan iz Pobrežja, Aleksandrova cesta 105, ki so jo reševalci morali odpeljati v bolnico.

— Gori v Tratah pri Velki v Sloven-skih gorah je zgorela domača posestnika Karla Lukasa, ki trpi radi požara okoli 15.000 din škodo. Preiskava je dognala, da je nastal ogenj radi slabega dimnika.

— Z motorja je padel. Fotograf Purač Jerolim je padel z motornega kolesa ter si poškodoval levo roko in nogo, da so ga morali prepeljati v bolnico.

— Darila za sokolsko tombolo. Sokolsko društvo v Murski Soboti prosi vse prijatelje, da blagovolijo oddati darila za sokolsko tombolo pri hišniku v Sokolskem domu, ker se letos ne bodo pobirala.

— Tečaj za strojnike in kurjake. Društvo mlatničarjev v Murski Soboti je dobilo od banske uprave zagotovilo, da bo priredila tečaj za strojnike in kurjake v maju. Po tečaju se bodo vsi tudi izpiti. Reflektanti naj se takoj prijavijo pri Društvu mlatničarjev v hotelu Slon.

Iz Celja

— c Odbor Celjskega Kulturnega tedna bo priredil v zvezi z literarnim večerom, ki bo v sredo 3. maja v Celjskem domu, v izloži trdnice Stermecki razstavo knjig, rokopisov in fotografij literatov, ki bodo sodelovali na literarnem večeru.

— c Šahovski tečaj Celjskega šahovskega kluba se je pričel v sredo v klubskih prostorih v hotelu »Evropie«. Tečaj je za člane brezplačen in ga vodi g. prof. Ga. brovšek. Drevi ob osmih se bo pričel isto-tam redni mesečni prvenstveni šahovski turnir.

— c Nesreča v Kamnolomu. V sredo se je ponesrečil pri delu v kamnolomu 38letni, pri regulaciji Savinje zaposleni delavec Schocher iz Tremerja. Ko je rušil kamenje, je padel težek kamen nanj in mu zlomil desno nogo nad kolonom. Ponesrečenca so prepeljali v celjsko bolnico.

— c V celjski bolnici so umrli: v sredo osem let stara posestnikova hčerka Rozalija Špažerjeva z Mrzlice nad Grizani, v četrtek pa 38letni posestnik Franc Peperko iz Dobovca pri Ponikvi in enoletni kočarjev sinček Ivan Osetič iz Zavrha pri Dobrni.

Razmesarjeno truplo na železniški progi

Krško, 27. aprila. Davi se je po Krškem raznesla vest, da je ponoči vlak za Vasičevo hišo povozil nekega moškega. Ko je šel progovni čuvaj postaje Videm—Krško Alojzij Koritnik pregledovat progo proti Rajhenburgu, je okrog 4. zjutraj našel ob progi razmesarjeno moško truplo. O tem je obvestil oblasti, ki pa še niso mogle ugotoviti, kdo je nesrečnik. Pokojnik je imel pri sebi denarnico z nekaj gotovine in dovoljenje obmejne komisarijata na Jesenicah za bivanje v naši državi, zlasti na Bledu. Vlak je njegove listine tako poškodoval, da iz njih ni bilo mogoče razbrati imena, točno se dajo brati le prve tri črke Kram..., dočim je ostali del imena nečitljiv.

Neznane je prišel v našo državo 2. novembra in je nemški državljan. Star je okrog 45 let, preprosto oblečen in kaže, da je najbrž delavec, ki je pri nas iskal zaposlitve. Truplo je bilo precej razmesarjeno, kolesa so mu odrezala glavo in desnico. Lobanja je popolnoma zdrobljena in so možgani obrizgali del proge. Vse kaže, da ne gre za nesrečo, temveč za samomor. Kaj je nesrečnega pognalo v smrt, ni znano.

Pod črto

Nauk naše dobe je: samozavest, odločnost, rešuje. Z vseh strani smo slišali očitke, češ da smo omahljivi, preveč prizanešljivi in potrpežljivi. Ta dopovedovanja so nazadnje utrdila v nas samih prepričanje, da smo premečki, premalo odločni — nezreli.

Nauk teh dni pa je potrdil v nas vero vase, vero v zavest, hrabrost, odločnost in čuječnost naše mladine. Koliko smo slišali v zadnjih letih očitkov na naslov naše mladine. Danes vemo, da so bili ti očitki krivični, neupravičeni. Pokazalo se je namreč, da si je naša obmejna mladina točno utrla pot tja, kjer smo jo odisihod želeli imeti. To je največje zadoščenje, ki ga je doživel te dni vse naš obmejni rod, hkrati pa trpko razočaranje tam, kjer so te latentne odlike naše mladine podcenjevali ali pa morebiti popolnoma prezrli. Želimo tem podcenjevalcem le to, da ne bi morebiti spet občutili slinčnega ali še bridkejšega razočaranja v svojih napačnih računih, ko se najbrž niti malo ne zavedajo velike življenjske resnice, ki pravi, da kri ni voda...

Sredstvo za diagnozo raka

Profesor G. B. Wallace z medicinske fakultete newyorške univerze s pomočjo svojega sodelavca v reviji »Science«, da sta naša sredstvo, kako lahko pravočasno spoznamo raka. Če bi se njuno odkritje splošno obneslo, ni treba čenjetati, kolikoga pomena bi bilo. Na tem je namreč osredotočeno vse prizadevanje zdravnikov in biologov. Če se zdaj posreči ugotoviti slučajno zahtirno bolezen, novotvorbo v njenih začetkih, je podano upanje, da se bo posrečilo, zatreti jo. Rak zahteva zato toliko žrtve, ker se redko posreči pravočasna diagnoza. Zahrbnost raka tiči v prvi vrsti v tem, da dolgo ne povzroča nobenih bolečin. Bolnik spozna, da z njim nekaj ni v redu, se, ko je bolezen že zelo napredovala.

Zato je prof. Wallace, kakor mnogi drugi po vsem svetu iskal sredstvo, kako spoznati na človeku pravočasno, da ga je napadel rak. Lani je preiskoval nekega mada-mega moža, ki je imel raka v desnem modu. Vzel je njegovo moč in jo vbrizgal breji zajklji. Zajklja je zvrgla. Moča drugih bolnikov s podobnimi tvorbari in njihov serum sta povzročila na brejih zajkljah enak učinek. Potem je jel Wallace s svojim sodelavcem preiskovati moč mnogih bolnikov z drugačnimi novimi tvorbari in v vseh primerih so zajklje zvrgle. Zdej skušata učenjaka izločiti iz krvi tako znatno učinkovito snov.

ČUDEN BERAČ

— Čujte, včeraj vam je manjkala desna roka, danes vam manjka pa leva, a desno imate.

— To je zato, gospa, ker je moj gospodar kupil hudega psa, pa bi se ga le-vico ne mogel ubraniti.

Prezidava Narodnega gledališča in študijske knjižnice

Za proslavo 20 letnice naj dobi gledališče tudi novo zunanje lice

Maribor, 27. aprila. Za dostojno proslavo 20letnice obstoja Narodnega gledališča se marsikaj pripravljajo. Tudi na zunanji naj dobi gledališče novo lice. Kakšno, to je zaenkrat še skrivnost mestnega gradbenega urada in seveda tudi gledališke uprave. Toliko je že danes gotovo, da bo preko letosnjega poletja vendarle izvršen še svojčas sklenjeni načrt nadzidave gledališke pisarne in kar je še s tem v zvezi. Z delom bodo pričeli takoj po zaključku gledališke sezone (najbrž se pred 15. junijem). Za preselitev pisarne itd. je preskrbljeno.

Pa tudi študijska knjižnica že komaj čaka na končno izvršitev, kakor znano,

svojas tudi že odobrenega razširjenja z uporabo kazinskih prostorov. Tu prav za prav ne gre za zunanji vid predzidavanja, marveč za preureditev predvsem kazinske dvorane in prostore, ki naj v bodoče služijo namenom razširjene in moderno urejene javne knjižnice, na kateri ima poleg drugih zgodovinskih zaslug tudi premo umrl pisatelj dr. Ivan Lah in ki je pod zgledehim vodstvom ravnatelja prof. Gleserja pomemben kulturni zavod v Mariboru.

Preuredba študijske knjižnice pa se bo izvršila najbrž šele po vselitvi gledališke uprave v novo poslopje.

„Bela kuga“ v Mariboru

Sleparji na zatožni klopi — Pet mariborskih advokatov nasledlo pretkanemu sleparju

Maribor, 28. aprila. Lani v začetku oktobra je dobila mariborska policija več anonimnih pisem, v smislu katerih se obdolžuje 34letna postrežnica Ana Plohl, stanujoča v Delavski ulici 6, da odpravljajo že več let sem raznim ženskam proti nagradi telesni plod. Na podlagi teh pisem se je mariborska policija pričela zanimati za Ano Plohlovo in je dognala, da je Plohlova zares odpravila raznim ženskam proti nagradi telesni plod. Razine priče so to potrdile, vendar pa je Plohlova pri zaslišanju tajila vsako krivdo. Tudi je Plohlova osumljena, da je odpravila telesni plod nek 15 letni dijakinji. Prizadeta dijakinja je pri zaslišanju na policiji tajila, da bi imela sluh ločaj opravka z možiki. In vendar je neha priča z vso sigurnostjo trdila, da je Plohlova neki dijakinji odpravila telesni plod.

Policija je v teku preiskave proti Plohlovi zbrala toliko dokaznega materiala, da je zadevo odstopila tukajšnjemu preiskovalnemu sodniku. Državni tožilec je na podlagi zbrane dokaznega materiala in izpovedb raznih prič sestavil obtožnico.

Epilog teh nečednih poslov je bil danes dopoldne pred mariborskim okrožnim sodiščem. Razen Ano Plohlovo je obtoženih še 5 oseb, in sicer 4 ženske, ki so si dale proti nagradi odpraviti po Plohlovi telesni plod, ter neki možki, na čigar prigovarjanje si je pustila zaročenka odpraviti telesni plod. Vsi obtoženci, razen Plohlovo, so že v preiskavi priznali očitane jim grehe, je Plohlova je dosledno tajila vsako krivdo, kar je značilno za vse ženske, ki se bavijo z odpravo telesnega plodu.

Znana je iznajdljivost goljufov, ki si na spreten način znajo pridobiti zaupanje in denar. Navadno iščejo goljufi svoje žrtve v manj inteligentnih krogih. Da pa bi kakšen goljuf ofrnil hkrati kar pet od-

vetnikov, tega v Mariboru še ni bilo. Zgodilo pa se je. Junak, ki se lahko ponaša, da je opeharil pet mariborskih odvetnikov je 44 letni splavar Ivan Satler iz Dogaš pri Mariboru. Satler je namreč dne 24. maja 1938 prišel k zastopniku vukovarske trdnice Steiner & sinovi g. Viktorju Diamantu ter se mu predstavil za splavarja Engelberta Figerja, ki je za omenjeno trdnico splaval les po Dravi g. Diamantu je Satler, false Figer, dejal, da se je v bližini Ptuja na splavu ponesrečil in je prošil za posojilo 150 din na račun mezde. G. Diamant mu je verjel ter mu izročil zahtevano vsoto. Satler, ki je uvidel, da se da iz nesreče kovati denar, pa je prišel na svojevrstno idejo: Podal se je v pisarne raznih mariborskih odvetnikov, kjer je zatrieval, da mu dolguje trdnica Steiner & sinovi visoko odškodnino radi nesreče. Naročil je gg. odvetnikom, naj napišejo opominska pisma, obenem pa je prošil odvetnike za posojilo oziroma predujem, ki so mu ga seveda dali v dobri veri, da zgodba, ki jo je pripovedoval Satler, odgovarja resnici. Ti predujmi se gibljejo od 150 do 300 din. Kmalu se je seveda izkazalo, da so odvetniki nasledli goljufu, ki so ga tudi kmalu izsledili.

Radi omenjenih goljufij je sedel Ivan Satler danes dopoldne na zatožni klopi v razpravni dvorani številka 53 tukajšnje okrožne sodišča. Pri razpravi je Satler priznal svoje grehe. Izgovarjal se je, da je bil brezposeln in v hudi stiski.

Pred malim kazenskim senatom sta se morala danes dopoldne zagovarjati prebrisana zakonca 32letni vinčar Anton Škerlec ter njegova 35letna žena Kristina iz Ivanjševcev. Državni tožilec ju je namreč obtožil radi prevare in radi ponarejanja javnih listin. Anton Škerlec je prišel namreč 1. avgusta 1938 v prodajalno trdnice »Tekstil Slavija« ter dejal poslovodji, da se piše Franc Vodopivec, da je